

УДК 001.32(477):[930:39(477:292.452)]
(062)"1975/2001"

Володимир КОНОПКА

ВІДДІЛ ІСТОРИЧНОЇ ЕТНОЛОГІЇ ІНСТИТУТУ НАРОДОЗНАВСТВА НАН УКРАЇНИ

У статті проаналізовано діяльність та розкрито здобутки відділу історичної етнології Інституту народознавства НАН України (у 1975—2001 рр. — відділ Карпатознавства) за період 42-річної наукової діяльності. Висвітлено напрацювання вчених у науково-пошуковій, науково-дослідницькій сферах, окреслено проблематику наукових досліджень співробітників відділу. Подано бібліографію основних наукових видань відділу за 1975—2017 роки (авторські та колективні монографії).

Ключові слова: етнологія, сектор «Карпатика», відділ Карпатознавства, відділ історичної етнології, Інститут народознавства.

© В. КОНОПКА, 2017

Відділ історичної етнології як окрема структурна одиниця Інституту народознавства Національної академії наук України (далі — ІН НАН України) виокремився у 2001 р. Історія відділу бере свій початок від відділу (сектора) Карпатознавства¹. Впродовж чотирьох десятиліть наукові працівники відділу працювали в основному над темами з вивчення матеріальної та духовної культури українців Карпат та Прикарпаття. Підсумковими результатами їхньої праці є вихід у світ колективних та індивідуальних монографій, збірників, статей тощо.

Рішення Президії АН УРСР про створення сектора «Карпатика» прийняте наприкінці 1975 р., перше офіційне засідання відбулося 29 грудня. На засіданні виступив директор Музею етнографії та художнього промислу Академії наук УРСР² (далі — МЕХП АН УРСР) доктор історичних наук Юрій Григорович Гошко, який окреслив передумови, мету та завдання нової структурної одиниці: «В нашому музеї створено новий сектор «Карпатика». Це стало можливим тепер, коли Міжнародна комісія по вивченню народної культури Карпат і прилеглих до них областей надає особливого значення цій проблемі. У зв'язку з тим, що науковці музею етнографії та художнього промислу АН УРСР вже довгий час займаються вивченням культури і побуту населення Українських Карпат, а тепер працюють над комплексним дослідженням «Бойківщина», створення в нашому музеї сектора «Карпатика» сприятиме подальшому розгортанню роботи по дослідженню етнографічних груп українського народу — бойків, гуцулів, лемків» [1, арк. 1].

До складу сектора залучені співробітники музею, наукові теми яких тією чи іншою мірою пов'язані з Карпатським регіоном. Обов'язки завідуючого сектором, відповідно до рішення Президії АН УРСР, були покладені на директора МЕХП АН УРСР, доктора історичних наук Ю.Г. Гошка, його заступником обрали старшого наукового співробітника музею, кандидата філологічних наук Романа Федоровича Кирчіва, а вченим секретарем сектора — лаборанта Ігоря Володимировича Кожана. Окрім вказаних трьох осіб членами сектора на момент створення стали молодші наукові співробітники Таїса Олександрівна Гонтар, Ганна Йосипівна Горинь,

¹ До 1979 р. назва сектора — «Карпатика».

² З 1982 р. Львівське відділення Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнографії ім. М.Т. Рильського АН УРСР (далі — ЛВ ІМФЕ АН УРСР).

Працівники відділу історичної етнології. Зліва направо: В. Сивак, А. Зюбровський, Т. Падай, В. Конопка, М. Демчук, І. Замостяник, І. Бойко, Т. Гошцька. 2016 р.

Зліва направо сидять: Л. Худаш, Є. Сявавко, Т. Гонтар; стоять М. Мандибур, Т. Кишук, Р. Кирчів. 1984 р.

Міжнародна конференція МКККБ у Львові, по центру Ю. Гошко. 1986 р.

Ю. Гошко на міжнародній конференції. 1986 р.

М. Мандибур переносить експонати. 1979 р.

Мар'ян Дмитрович Мандибур [1, арк. 2]. З 1976 р. сектор творив окрему структурну одиницю Музею і функціонував як окремий науково-дослідний відділ.

З наукової проблематики сектора одними з перших побачили світ роботи Р.Ф. Кирчіва «Етнографічне дослідження Бойківщини»³ (1978) та Т.О. Гонтар «Народне харчування українців Карпат» (1979). Рецензентами останнього дослідження були

³ Внутрішніми рецензентами роботи були Є.І. Сявавко, Т.О. Гонтар, К.І. Матейко та Ю.Г. Гошко.

Р.Ф. Кирчів та М.Д. Мандибур, відповідальним редактором — Ю.Г. Гошко [1, арк. 3—4, 13—14].

Основні зусилля науковців сектора (відділу), від часу його створення, спрямовані на підготовку історико-етнографічного дослідження «Бойківщина», макет якого підготовлений у 1978 р. [7]. Старший науковий співробітник Р.Ф. Кирчів одним із перших завершив підготовку розділу до колективної монографії під назвою «Духовна культура бойків». Уже 26 березня 1976 р. його обговорили на засіданні ISSN 1028-5091. Народознавчі зошити. № 6 (138), 2017

ні сектора «Карпатики». В ухвалі засідання присутня рекомендація для інших авторів колективного дослідження: «Старший науковий співробітник Р.Ф. Кирчів повністю вправився із своїм завданням і структуру написання ним роботи взяти співробітникам за основу для праці над своїми розділами для комплексної монографії «Бойківщини» [1, арк. 4]. Вказані матеріали стали основою підрозділів вченого «Народне світосприймання і світорозуміння» [7, арк. 480—522] та «Фольклор» [7, арк. 550—590] макету «Бойківщини», і в цензурованому та скороченому варіанті опубліковані в 1983 р. [17, с. 207—221; 248—265]. Працівниками сектора підготовлені підрозділи монографії: Ю.Г. Гошко — «Етнографічні межі», «Сторінки історії бойківського краю», «Сім'я та сімейний побут» (у співавторстві з Н.І. Здороогою, Є.І. Сявавко), «Народне звичаєве право» [17, с. 25—28; 48—65; 181—193; 222—226], Р.Ф. Кирчів — окрім зазначених, підрозділ «Фізико-географічна характеристика» [17, с. 29—32], М.Д. Мандибур — «Традиційна структура господарської діяльності бойків», «Землеробство» (у співавторстві з С.П. Павлюком), «Тваринництво» [17, с. 89—90; 90—104; 104—113], Т.О. Гонтар — «Харчування», «Засоби пересування» [17, с. 149—156; 156—158], Г.Й. Горинь — «Лозо- і коренеплетіння», «Шкіряні промисли», «Поворозництво», «Народні танці» (у співавторстві з Р.П. Герасимчуком) [17, с. 122—123; 123—127; 141; 269—271].

У червні 1976 р. відбувся конкурс на посаду старшого наукового співробітника, за результатами якого на роботу прийнято кандидата педагогічних наук Євгенію Іванівну Сявавко. З цього ж часу в секторі «Карпатики» почала працювати Тамара Петрівна Кіщук на посаді молодшого наукового співробітника, якій затвердили планову тему «Інтер'єр народного житла Карпат» [1, арк. 11]. У 1976 р. затверджені теми кандидатських дисертацій аспіранту сектора Павлові Михайловичу Федаці «Народне житло Закарпаття у кінці XIX — на початку XX ст. і відтворення його в музеях України» та молодшій науковій співробітниці сектора Г.Й. Горинь «Шкіряні домашні промисли України (на матеріалі західних областей)» [1, арк. 16].

У 1975—1977 рр. членами сектора проведені чотири польові етнографічні експедиції на Бойків-

Ю. Гошко вітає П. Жолтовського з 80-річчям. 1984 р.

Експедиція на Лемківщину. Зліва направо: третій Ю. Гошко, п'ятий Г. Дем'ян, восьмий С. Павлюк, дев'ятий М. Станкевич. 1992 р.

Зліва направо: М. Станкевич, невідомий, М. Глушко, С. Павлюк, перекладач. Свидник, 1992 р.

щину. Збір матеріалів проводився в селах Дрогобицького, Сколівського, Старосамбірського та Турківського районів Львівської області, Великоберезнянському, Воловецькому та Міжгірському

Депутат Верховної ради С. Павлюк серед бойків. 1990 р.

К. Кутельмах в Чорнобильській експедиції. 1997 р.

Під час першого етапу Чорнобильської експедиції, с. Королево Поліського р-ну Житомирської обл. Зліва направо: Р. Сілецький, Я. Гарасим, В. Галайчук, С. Боньковська, М. Гладкий, Л. Булгакова, С. Гвоздевич, Р. Радович, Р. Захарчук-Чугай, Олександр (водій), А. Шкарбан, К. Кутельмах. 1994 р.

М. Глушко записує від респондента у с. Ганівка Народицького р-ну Житомирської обл. 1996 р.

Керівники одного з етапів Чорнобильської експедиції: М. Глушко, Р. Омеляшко, м. Малин Житомирської обл. 1996 р.

Перший етап Чорнобильської експедиції. В. Сивак, Я. Тарас. 1996 р.

районах Закарпатської області, Долинському й Рожнятівському районах Івано-Франківської обл. В експедиціях взяли участь усі наукові співробітники сектора [2, арк. 3—4]. Матеріали експеди-

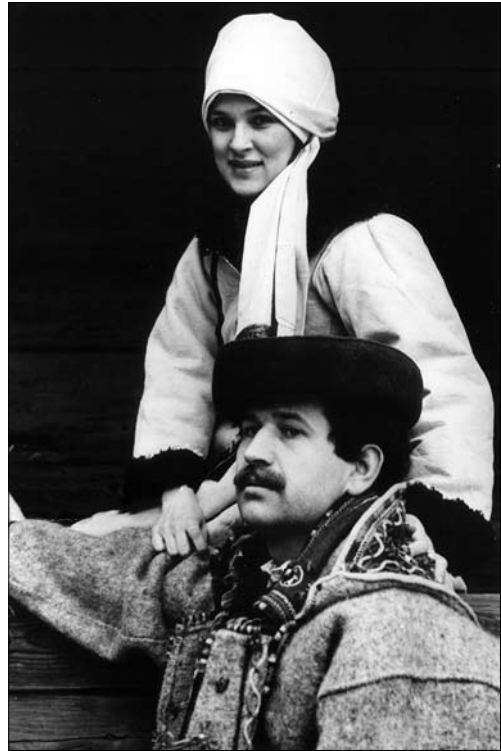
цій зберігаються в архіві ІН НАНУ (Од. зб. 215, 216, 228, 240).

У 1978 р. старший науковий співробітник к. філол. н. Р. Ф. Кирчів розробив проспект колектив- ISSN 1028-5091. Народознавчі зошити. № 6 (138), 2017

ної історико-етнографічної монографії «Гуцульщина», а також подав на відділ Карпатознавства доопрацьований текст докторської дисертації «Український фольклор у польській літературі періоду романтизму». Молодша наукова співробітниця Т.О. Гонтар написала до атласу матеріальної культури українців розділ «Художні особливості народного одягу українців», а також подала до захисту дисертацію «Народна їжа українців Карпат». Молодша наукова співробітниця Т.П. Кіщук до запланованої колективної монографії «Гуцульщина» написала розділ «Інтер'єр гуцульського народного житла». Молодша наукова співробітниця Г.Й. Горинь до цієї ж колективної монографії написала параграф «Шкіряні промисли» [3, арк. 1].

Впродовж 1981—1985 рр. члени відділу працювали над комплексною темою «Історико-етнографічне дослідження населення Українських Карпат» (керівник д. і. н. Ю.Г. Гошко). Наукові дослідження були зосереджені на вивченні етнічної історії, матеріальної та духовної культури, традиційного побуту, основних та допоміжних занять гуцулів. Результатом багаторічної наукової праці стало видання колективної монографії «Гуцульщина: історико-етнографічне дослідження» (1987). Історії розвитку поселень, житла, громадських та господарських споруд присвячена друга колективна монографія «Народна архітектура українців Карпат XV — поч. XX ст.» (1987). Третя колективна монографія присвячена науковому опрацюванню етнографічної тематики носила назву «Українські Карпати: Культура» (1989). До підготовки вказаних монографічних досліджень окрім науковців відділу Карпатознавства залучені також вчені інших наукових установ Західного наукового центру АН УРСР, зокрема зі Львова, Івано-Франківська, Ужгорода, Чернівців, Коломиї. По темі підготовлені й індивідуальні роботи, в тому числі: кандидатом історичних наук Степаном Петровичем Павлюком «Народна агротехніка українців Карпат кінця XIX — початку XX століть» (1986) та кандидатом історичних наук Г.Й. Горинь «Шкіряні промисли України кінця XIX — початку XX століть»⁴ (1986).

⁴ Розширений та доопрацьований варіант дослідження побачив світ під іншою назвою у 2016 р. — «Народні шкіряні вироби українців. Витоки, становлення і розвиток традицій».

Кадр із документального фільму про побут українців Карпат. Аспіранти Б. Урбанович, В. Сивак. 1987 р.

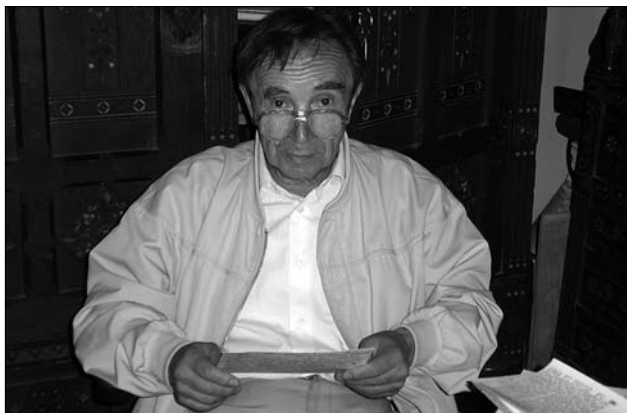

Урочистий ювілей, 50-річчя МЕХП. Зліва направо: Д. Кривач, В. Сивак, Т. Гонтар, Є. Сявак. 2001 р.

Розпрацьовуючи комплексну наукову тему, члени відділу активно долучилися також до підготовки міжнародних наукових синтез в рамках Міжнародної комісії по дослідженню культури в області Карпат і Балкан (далі — МКККБ). Найбільше зацікавлено увагу на проблематиці народної архітектури та високогірного пастівництва. Етнолінгвістичній тематиці присвячене дослідження наукового співробітника д. філол. н. Михайла Лукича Худаши, який підготував монографію «Етноніми і давні топоніми Карпатського регіону України» (в рукописі) [18, с. 90—91]. У 1984 р. на базі ЛВ ІМФЕ АН УРСР відбулася ювілейна міжнародна

Урочистий ювілей, 50-річчя МЕХП. Зліва направо: Н. Боренько, В. Сивак, О. Остапик, С. Гвоздевич. 2001 р.

К. Кутельмах за робочим столом. 2005 р.

Зліва направо: В. Моздир, М. Рожко, Ю. Гошко, В. Романів, В. Овсійчук. 2002 р.

На відділі. Зліва направо: У. Мовна, М. Федорусь, В. Сивак, І. Демків. 2008 р.

На конференції у Києві. Зліва направо: У. Мовна, О. Сапеляк, Г. Горинь, Г. Виноградська. 2004 р.

Засідання етнографічної секції НТШ. Зліва направо: П. Біляковський, М. Баглай, І. Люта, А. Кривенко, Ю. Пуківський, О. Годованська, О. Боса, Т. Пацай, У. Мовна, Р. Тарнавський, І. Гілевич, Р. Кирчів, Я. Тарас, В. Конопка, М. Цуркан. 2013 р.

конференція «25 років МКККБ», члени відділу Карпатознавства взяли активну участь як у роботі наукової конференції, так і в її організації.

Польові дослідження відділу в середині 1980-х рр. в основному проводилися на Лемківщи-

ні, зокрема закарпатській її частині (населені пункти Великоберезнянського та Перечинського районів). Матеріали зібрані до тем «Народний одяг», «Їжа та посуд», «Народне будівництво», «Народні промисли», «Календарні звичаї та обряди». Та-

кож проводилася закупівля експонатів для музейних фондів.

У 1990 р. відділ працював над темою «Культурно-побутові традиції українців Карпат ХІХ — початку ХХ ст.». Науковці виконували вісім індивідуальних планових монографічних досліджень та дві колективні монографії: «Лемківщина» (Ю.Г. Гошко, Г.Й. Горинь, О.В. Остапик) та «Покуття» (Ю.Г. Гошко). При відділі виконувалися дисертаційні дослідження: Н.Ю. Мельничук «Народна мораль в побуті українців Карпат кінця ХІХ — поч. ХХ ст.», Р.М. Тиводара «Народне млинарство в Українських Карпатах другої половини ХІХ — першої половини ХХ ст.» (керівник Ю.Г. Гошко).

У 1990 р. у Львові відбувся міжнародний «круглий стіл», присвячений підготовці до роботи над монографією «Лемківщина». Організацією заходу зайнялись співробітники відділу Карпатознавства. З доповідями та повідомленнями виступили вчені Ю.Г. Гошко, Г.Й. Горинь, М.С. Глушко, Р.Б. Сілецький. 25—27 жовтня 1995 р. у Львові відбулася міжнародна конференція «Етногенез та етнічна історія населення Східних Карпат», організатором якої був ІН НАН України.

Впродовж 1992—1996 рр. працівники відділу Карпатознавства ІН НАН України виконували тему «Загальнонаціональні риси та локальні особливості традиційної культури українців Карпат та Прикарпаття». Дана проблема охопили розробку проблем, які до того часу з різних причин залишилися поза увагою українських етнологів. Кінцевим результатом дослідження теми стала підготовка колективної історико-етнографічної монографії у двох томах «Лемківщина» (1999, 2002). Характерною особливістю цього дослідження, є те, що воно комплексно охопило північну і південну частину Лемківщини, водночас висвітлені локальні особливості лемківської матеріальної та духовної культури у загальноукраїнському контексті. Змістовно колективна монографія розпочинається підрозділами в яких з'ясовується історичне минуле лемків, детально у роботі проаналізовані такі основні заняття населення як землеробство, тваринництво та допоміжні види господарських занять, а також транспорт населення, садиба, інтер'єр, сакральне будівництво тощо.

В 1992 р. М.Л. Худаш завершив виконання планової роботи «Українські карпатські і прикарпатські

Наукова конференція у Слупську (Польща). Зліва направо: Л. Горошко, У. Мовна, Т. Пацай. 2014 р.

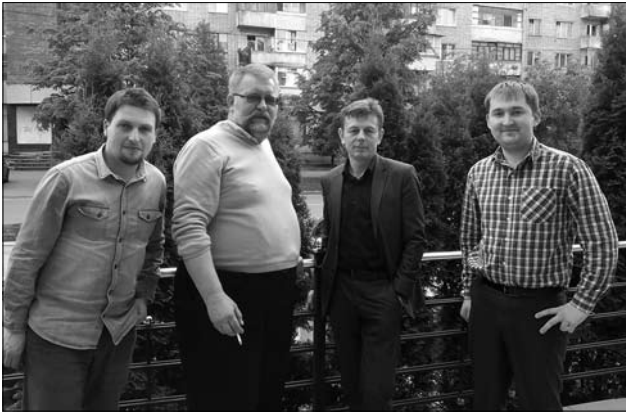

Наукова конференція «Пам'ятки Тустані в контексті освоєння Карпат». Зліва направо: В. Немец, Ю. Білоус, А. Зюбровський, Ю. Пуківський, В. Конопка, М. Глушко, Р. Щур, Р. Дяківнич, Р. Радович, В. Сивак, І. Гілевич. 2016 р.

Акція за науку. Зліва направо: Г. Виноградська, А. Зюбровський, Т. Куцир, А. Кривенко, В. Немец, М. Волошин, Г. Филипчук, В. Конопка, І. Замостяник. 2016 р.

назви населених пунктів (утворення від слов'янських автохтонних відкомполітичних особових власних імен)» (вийшла друком у 1995 р.) та розпочав роботу над монографічним дослідженням «Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (утворення від апелятивних антропонімів)» (вийшла

Під час конференції. Зліва направо: В. Немец, Р. Радович, В. Галайчук, В. Конопка. 2016 р.

На відділі, зліва направо: м. н. с. В. Конопка, аспіранти С. Ципишев, Я. Черленяк, вчений секретар В. Сивак. 2016 р.

Засідання етнографічної секції НТШ. Зліва направо: Я. Черленяк, А. Зюбровський, Т. Пацай, А. Кривенко, І. Бойко, У. Мовна, І. Замостяник. 2017 р.

друком у 2004 р.). У першій із вказаних монографій розкрито походження найскладніших, стосовно етимології, українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів, які виникли від безсуфіксальних або суфіксальних слов'янських особових назв, від яких постанали етимологізовані назви населених пунктів.

У 1989—1996 рр. Ю.Г. Гошко працював над темою «Звичаєве право населення Українських Карпат (XV—XVIII ст.)». Це перше комплексне наукове дослідження правових відносин українського населення в період більш інтенсивного заселення Карпат на так званому «волоському праві», яке і сьогодні використовують зарубіжні дослідники для заперечення автохтонності української території. На основі документальних даних вперше доведено, що в карпатському регіоні в період цілого середньовіччя діяли закони «Руської Правди» та українського звичаєвого права, які нічого спільного не мають з волоським правом. Водночас аргументовано заперечується так звана «волоська колонізація Карпат».

У червні 1994 р., згідно з договором ІН НАН України з Мінчорнобилем України, розпочато виконання госпдоговірної теми «Комплексне історико-етнографічне дослідження та фіксація матеріальної та духовної культури радіоактивно забруднених зон Полісся» [20, с. 41]. До експедиційних виїздів долучилися працівники та аспіранти відділу Михайло Степанович Глушко (керівник), Володимир Васильович Галайчук, Микола Іванович Гладкий, Корнелій Михайлович Кутельмах, Роман Богданович Радович, Василь Пилипович Сивак, Роман Броніславович Сілецький, Ярослав Миколайович Тарас.

На момент виокремлення в окрему структурну одиницю (2001) наукові працівники відділу історичної етнології працювали в основному над проблемою «Історико-етнографічне дослідження культури українців». Вона охоплювала наукову тему «Традиційна культура українців Карпат: генетичні витоки». Станом на момент виокремлення у відділі працювали на посаді головного наукового співробітника Ю.Г. Гошко, старшого наукового співробітника М.С. Глушко, М.О. Демчук, М.Л. Худаш, наукового співробітника У.В. Мовна, М.Ф. Рожко, молодшого наукового співробітника В.В. Галайчук, старший лаборант В.П. Сивак виконував обов'язки вченого секретаря відділу. Завідувач відділу — директор ІН НАН України С.П. Павлюк.

У 2002—2005 рр. відділ історичної етнології виконував тему «Історичні аспекти етнокультурних процесів в Україні». В результаті чотирирічної праці наукових співробітників відділу вийшло друком індивідуальне монографічне дослідження доктора філологічних наук М.Л. Худаша «Українські кар-

патські і прикарпатські назви населених пунктів» (2004). У монографії досліджена етимологія українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів, які виникли від антропонімів, утворених від загальних назв (апелятивів). Поряд з цим досліджена тут також і етимологія назв населених пунктів, що виникли від антропонімів, утворених від слов'янських автохтонних особливих імен-комполітивів та від композитних скорочень, але не були етимологізовані автором у попередніх монографіях. Дослідження стало вагомим внеском в українську мовознавчу науку. Підготовлено до друку індивідуальне монографічне дослідження наукового співробітника У.В. Мовної «Звичай та обряди пасічників Карпат і Прикарпаття» (2006).

У 2006—2010 рр. відділ історичної етнології виконував тему «Етнокультурні процеси в Україні: національна ідентичність та міжетнічні взаємовпливи». У 2011—2015 рр. відділ історичної етнології виконував тему «Історико-етнологічні аспекти вивчення реліктових явищ культури та побуту українців». З 2016 р. розпочато виконання теми «Матеріальна та духовна культура українців в народознавчому дискурсі: традиції та інновації».

Наукові працівники працювали над індивідуальними темами: провідний науковий співробітник, д. і. н. С.П. Сегеда «Історична антропологія України» (2012—2017), старший науковий співробітник, д. і. н. С.П. Павлюк «Словник основних понять і термінів з теорії етнології» (2005—2008), старший науковий співробітник, к. філол. н. М.О. Демчук «Етимологічний словник українських історичних антропонімів (на матеріалі писемних пам'яток XIV—XVIII ст.)» (2002—2009), «Архаїчні елементи в складі сучасних українських прізвищ» (2011—2017), старший науковий співробітник, д. філол. н. М.Л. Худаш «Слов'янські дохристиянські теоніми (питання генези)» (2003—2011), старший науковий співробітник, к. і. н. У.В. Мовна «Традиційне бджільництво українців. Словник етнографічних термінів» (2005—2008), «Бджільництво в контексті української обрядовості: семантико-етнологічний аспект» (2009—2015), старший науковий співробітник, к. педагог. н. Є.І. Сявак «Побутова культура населення українсько-польського пограниччя: етико-естетичний аспект (друга половина XIX — перша половина XX ст.)» (2006—2010),

ISSN 1028-5091. Народознавчі зошити. № 6 (138), 2017

Співробітники відділу історичної етнології під час етнографічної експедиції на Східне Полісся. Зліва направо: В. Конопка, Р. Радович, В. Галайчук, С. Ципишев. Чернігів, 2017 р.

Праця з респондентом у с. Грабів Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. Опитують Р. Радович та В. Конопка. 2017 р. (фото О. Косінської, архів ДНЦЗКСТК)

Засідання відділу: Зліва направо: А. Зюбровський, Р. Радович, І. Бойко, І. Замостяник, Я. Черленяк, В. Сивак. 2017 р.

старший науковий співробітник К.М. Кутельмах «Русальні традиції українців» (2005—2011), науковий співробітник, к. і. н. І.О. Бойко «Антропогеографія та етноекотологія Бойківщини кінця XVIII — першої половини XX ст.» (2005—2012), «Еколо-

Авторські дослідження відділу, які побачили світ у 1975—2000 рр.

Авторські дослідження відділу, які побачили світ у 2001—2017 рр.

гічний та компаративний аналіз народного будівництва українців Карпат (кінець XIX — початок XXI ст.)» (2012—2016), старший науковий співробітник, к. і. н. Т.А. Подоляка «Етнографічна наука в Галичині у міжвоєнний період» (2009—2013), «Адам

Фішер: наукова біографія та етнографічна спадщина вченого» (2014—2017), старший науковий співробітник, к. і. н. О.Ю. Косміна «Історико-етнографічний атлас України. Житло та садиба сер. XIX — сер. XX ст.» (2008—2011), «Одяг українців X—XVIII століть: термінологічний словник» (2011—2016), молодший науковий співробітник, к. і. н. І.В. Замостяник «Етнокультурні процеси у середовищі міської спільноти Руського воєводства наприкінці XVI — в першій половині XVII ст.» (2010—2012), «Міщанський соціум Перемишльської та Львівської земель другої половини XVI — першої половини XVII століть: світогляд, сімейні звичаї та обряди» (2015—2017), науковий співробітник, к. і. н. Р.Б. Радович «Поліське житло: генеза та розвиток» (2009—2015), молодший науковий співробітник, к. і. н. Т.Б. Гоцціцька «Дерево та його алоформи в традиційній обрядовості українців Карпат», молодший науковий співробітник, к. і. н. А.В. Зюбровський «Хліб у повсякденні сільського населення історико-етнографічної Волині: традиції та інновації» (2013—2017), молодший науковий співробітник, к. і. н. В.М. Конопка «Чоловік в традиційній культурі українців Поділля: соціальні ролі та стереотипи сприйняття» (2015—2017), молодший науковий співробітник, к. і. н. Г.В. Филипчук «Язичництво населення межиріччя Західного Бугу та Верхнього Прута VIII—XIII ст.: еволюція релігійного світогляду та культових старожитностей» (2015—2017), молодший науковий співробітник В.Р. Немец «Традиційне весілля українців Південно-Західного історико-етнографічного регіону: структура та предметно-символічні компоненти (др. пол. XIX — поч. XXI ст.)», молодший науковий співробітник. О.К. Мазур «Антропологія слов'янських володарських родин» (2005—2008), «Соматичні уявлення українців підгірської частини Галичини та південної Волині» (2008—2012).

Станом на 2017 р. у відділі працюють на посаді провідного наукового співробітника — д. і. н. С.П. Сегеда, старшого наукового співробітника — к. філол. н. М.О. Демчук, к. і. н. О.Ю. Косміна, наукового співробітника — к. і. н. І.О. Бойко, молодшого наукового співробітника — к. і. н. Т.Б. Гоцціцька, к. і. н. І.В. Замостяник, к. і. н. А.В. Зюбровський, к. і. н. В.М. Конопка. Обов'язки вченого секретаря відділу виконує старший лаборант —

к. і. н. В. П. Сивак. У докторатурі — к. і. н. Р. Б. Радович та к. і. н. У. В. Мовна.

Завідуючі відділом

Юрій Григорович ГОШКО (†2004)

Відомий український вчений-етнолог, доктор історичних наук (1970), професор (1979), заслужений діяч науки і техніки України (1997). У 1958—1982 рр. Юрій Гошко був директором МЕХП АН УРСР. У 1982 р. музей став ЛВ ІМФЕ АН УРСР, до 1988 р. керівником був Ю. Гошко. З грудня 1975 р. до квітня 1992 р. виконував обов'язки завідувача сектора (відділу) Карпатознавства. У 1988 р. Ю. Гошко переведений на посаду головного наукового співробітника у відділі Карпатознавства. З 2001 р. працював над темою «Поселення на волоському праві в Галичині та Волині». Завдяки його науковому та адміністративному сприянню були опубліковані колективні монографічні дослідження «Бойківщина» (1983), «Гуцульщина» (1987), «Лемківщина» (1999), «Народна архітектура Українських Карпат XVI—XX ст.» (1987). Вагомими здобутками у дослідженні народної культури Карпатського краю є індивідуальні монографії «Населення Українських Карпат XV—XVI ст.» (1976), «Промисли й торгівля в Українських Карпатах XV—XIX ст.» (1991), «Звичаєве право населення Українських Карпат та Прикарпаття XIV—XIX ст.» (1999).

Юрій Григорович Гошко, 1984 р.

Роман Броніславович СІЛЕЦЬКИЙ

У 1978—1983 рр. навчався на історичному факультеті Львівського університету ім. І. Франка. Працював на посадах молодшого наукового співробітника (1984—1991), наукового співробітника (1991—1992), завідувача (1992—1997) відділу Карпатознавства ІН НАН України. З квітня 1984 р. виконував планове монографічне дослідження на тему «Сільське поселення і садиба в Українських Карпатах XIX — початку XX ст.», у 1991 р. захистив кандидатську дисертацію, а у 1994 р. опублікував монографію за однойменною назвою. У

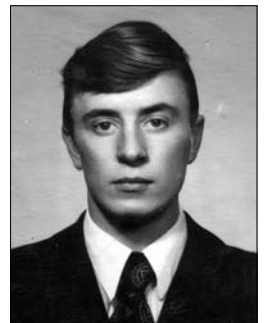
1988—1992 рр. науковець підготував дослідження на тему «Звичаї та обряди у народному будівництві Карпат» (в майбутньому воно стало складовою докторської дисертації «Традиційна будівельна обрядовість українців», захищена у 2012 р.). У роботі здійснено комплексне історико-етнографічне дослідження цілого комплексу обрядів, звичаїв, повір'їв, прикмет, ворожінь, пов'язаних із будівництвом житлових та деяких господарських споруд двору українців Карпат — бойків, гуцулів, лемків. У 1994—1997 рр. Р. Сілецький працював над плановою темою «Піч у традиційному українському житлі». У 1994—1997 рр. — член Вченої ради ІН НАН України, 1995—1996 рр. член редколегії журналу «Народознавчі зошити». З 1997 р. — доцент, а з 2001 р. — завідувач кафедри етнології Львівського національного університету ім. І. Франка.

Роман Броніславович Сілецький, 1984 р.

Михайло Степанович ГЛУШКО

У 1973—1978 рр. навчався на історичному факультеті Ужгородського державного університету. Працював на посадах молодшого наукового співробітника (1984—1990), наукового співробітника (1990—1992), старшого наукового співробітника (1994—1997, 1999—2003), завідувача (1997—1999) відділу Карпатознавства ІН НАН України. У 1989 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Сухопутні засоби транспорту українців Карпат другої половини XIX — початку XX ст. (Особливості і розвиток)» (керівник — професор Ю. Г. Гошко). У 1992—1994 рр. заступник директора з наукової роботи в ІН НАН України. У відділі історичної етнології працював до середини 2003 р. У 2001 р. завершив планову тему «Генезис і розвиток тваринного запрягу в Україні (історико-етнологічні аспекти)», яку у 2004 р. захистив як докторську дисертацію. У 1998—2003 рр. працював за сумісництвом на по-

Михайло Степанович Глушко, 1982 р.

саді доцента кафедри етнології Львівського національного університету ім. І. Франка, від 2005 р. професор цієї ж кафедри. Організатор і керівник комплексних історико-етнографічних, фольклористичних та мистецтвознавчих експедицій у радіоактивно забруднених районах Середнього Полісся (1994—1997, 2004 рр.). У 1990—1992 рр. — секретар, у 1992—2008 рр. — голова Етнографічної комісії, з 1996 р. — член Президії Наукового товариства ім. Шевченка в Україні. У 2005 р. обраний дійсним членом НТШ.

Степан Петрович ПАВЛЮК

Степан Петрович Павлюк, 1992 р.

Український науковець, етнолог, історик, доктор історичних наук, академік НАН України (з 2009), професор. Директор Інституту народознавства НАН України, випускник історичного факультету Львівського університету ім. І. Франка (1972). Упродовж 1979—1982 рр. за час навчання в аспірантурі ЛВ. ІМФЕ АН УРСР підготував кандидатську дисертацію на тему «Народна агротехніка українців Карпат другої половини ХІХ — початку ХХ ст.», яка була успішно захищена в січні 1983 р. у Мінську. У 1983—1984 рр. С.П. Павлюк працював на посадах молодшого наукового та наукового співробітника, з січня 1985 р. на посаді старшого наукового співробітника відділу Карпатознавства. Авторська монографія «Традиційне хліборобство України: агротехнічний аспект» (1991) стала основою докторської дисертації, захищеної С. Павлюком у Києві (1992). С.П. Павлюк народний депутат Верховної Ради України першого демократичного скликання (1990—1994 рр.). З 2001 р. завідувач відділу історичної етнології ІН НАН України (керівник наукових тем відділу).

Степан Павлюк є автором понад 400 наукових праць. Серед них монографічні дослідження: «Народна агротехніка українців Карпат другої половини ХІХ — поч. ХХ ст.: Історико-етнографічне дослідження» (1986), «Традиційне хліборобство України: агротехнічний аспект» (1991), «Етногенеза

українців: спроба теоретичної реконструкції» (2006) та «Словник основних понять і термінів з теорії етнології» (2008).

Наукові працівники

Ігор Олександрович БОЙКО

Ігор Олександрович Бойко, 2007 р.

Навчався в аспірантурі Сектора етнічної екології Інституту етнології та антропології Російської академії наук з 1997 по 2000 рр., працював науковим співробітником у названому інституті з 2005—2006 рр. З вересня 2007 по 2017 рр. — науковий співробітник відділу історичної етнології ІН НАН України.

Наукові зацікавлення Ігоря Бойка знаходяться на межі кількох наук (етнології, фізичної географії та культурної антропології), що є вельми актуально тепер, коли українська наука вбудовується в європейське наукове співтовариство. З цієї тематики дослідник підготував монографію «Матеріальна та господарська культура бойків кінця ХVІІІ — першої половини ХХ ст. у антропогеографічному та етнокологічному аспектах» та захистив кандидатську дисертацію «Природні умови та система матеріального життєзабезпечення бойків (верховинців) (кінець ХVІІІ — перша половина ХХ ст.)» (2004). Так само культурно-екологічна методологія застосовується вченим й у другій плановій монографії «Екологічний та компаративний аналіз народного будівництва українців Карпат (кінець ХІХ — початок ХХІ ст.)» та в низці наукових статей. Особливу увагу дослідник приділяє власним польовим дослідженням, які складають понад 500 сіл Українських, Польських, Словацьких, Чеських, Румунських Карпат, гірських сіл Чорногорії та Болгарії (Динарське нагір'я, східні Балканські гори).

Ірина Василівна ВОЛИЦЬКА-ЗУБКО

Театрознавець, режисер, етнограф, заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства (1992, тема «Проблеми формування творчої особистості Леся Курбаса»), Лауреат театральної премії ім. Леся Курбаса та львівської обласної премії ім. Бо-

рису Романицького. Разом з Лідією Данильчук є співзасновницею Творчої майстерні «Театр у кошику» (1997). З 1981 р. працювала на посадах молодшого наукового та наукового співробітника відділу Карпатознавства. Працювала над плановими монографічними темами: «Театральні елементи у традиційній обрядовості українців Карпат ХІХ — поч. ХХ ст.», «Аматорський театр Карпат і Прикарпаття кінця ХІХ — поч. ХХ ст.».

Ірина Василівна Волицька-Зубко, 1987 р.

Володимир Васильович ГАЛАЙЧУК

У 1989—1994 рр. навчався на філологічному факультеті Львівського державного університету ім. І. Франка. Працював на посадах молодшого наукового (1998—2005), наукового співробітника (2005) відділу Карпатознавства ІН НАН України. Працював над монографічним дослідженням «Рослини у світоглядних уявленнях та побуті українців», яке завершив у 2001 р. З цього ж року розпочав роботу над темою «Замовляння як одне із джерел дослідження світоглядних уявлень давнього населення України (на матеріалі текстів із Середнього Полісся)». Із 2002 р. розпочав роботу над новою темою «Домашні духи-опікуни в українців: типологія та слов'янські паралелі». У 2004 р. захистив кандидатську дисертацію зі спеціальності «українська мова» на тему «Лексичні одиниці мікросистеми «Рослини» в українських фольклорних текстах». Автор близько 50 наукових праць та близько 100 енциклопедичних статей в «Малій енциклопедії українського народознавства» (2007) та «Encyclopedia. Львівський національний університет імені Івана Франка» (2011).

Володимир Васильович Галайчук, 1998 р.

Микола Іванович ГЛАДКИЙ

Навчався в аспірантурі відділу Карпатознавства, керівник М.С. Глушко. У 2004 р. захистив дисертацію «Традиційне скотарство населення Середнього Полісся (друга половина ХІХ — перша третина

ХХ століття)». Автор понад 40 наукових та навчально-методичних праць. Сфера наукових зацікавлень: етнологія України, фольклор України, краєзнавство.

Таїса Олександрівна ГОНТАР

Навчалась на філологічному факультеті Львівського державного університету ім. І. Франка (1957—1962 рр.). В Музеї етнографії та художнього промислу АН УРСР працювала з 1968 р. У відділі Карпатознавства працювала на посаді молодшого наукового (1975—1980) та старшого наукового (1980—1983) співробітника. У 1979 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Народна їжа українців Карпат кінця ХІХ — поч. ХХ ст.». З початку 1990 р. Т.О. Гонтар працює доцентом Львівського національного лісотехнічного університету (кафедра культурології, згодом — кафедра української літератури та іноземних мов).

Таїса Олександрівна Гонтар, 1983 р.

Ганна Йосипівна ГОРИНЬ (†2007)

У 1959—1962 рр. розпочала навчання в Одеському державному університеті ім. І. Мечнікова, завершила навчання в 1964 р. у Львівському державному університеті ім. І. Франка здобувши кваліфікацію «філолог, викладач української мови та літератури». З вересня 1972 р. працювала в МЕХП АН УРСР на посаді старшого лаборанта відділу етнографії. З квітня 1975 р. переведена на посаду молодшого наукового співробітника відділу етнографії. Із створенням наприкінці 1975 р. нового сектора «Карпатика» почала працювати у ньому. У 1984 р. захистила у Мінську кандидатську дисертацію на тему «Шкіряні промисли України (друга половина ХІХ — початок ХХ ст.)». У 1986—1987 рр. працювала на посаді наукового, а у 1987—1993 рр. старшого наукового співробітника відділу Карпатознавства. З 1993 р. перевелася у відділ етнографії. Їй належить близько 100 на-

Ганна Йосипівна Горинь, 1981 р.

укових статей в журналах і збірниках. Вийшли у світ роботи: «Шкіряні промисли західних областей України (друга половина XIX — початок XX століття)» (1986), «Громадський побут сільського населення Українських Карпат (XIX — 30-ті роки XX ст.)» (1993), «Народні шкіряні вироби українців. Витоки, становлення і розвиток традицій» (2016). Чекає опублікування ще одна монографія — «Народні промисли України: історико-теоретичний аспект».

Тетяна Богданівна ГОЩІЦЬКА

Тетяна Богданівна Гошціцька, 2010 р.

Навчалася в аспірантурі відділу історичної етнології ІН НАН України з 2006 по 2009 рр. З грудня 2009 р. — молодший науковий співробітник відділу. У 2017 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Традиційне житлово-господарське будівництво на бойківсько-підгір'янському пограниччі в середині XIX — першій половині XX ст.». Наукові зацікавлення Тетяни Гошціцької — традиційна народна архітектура та будівельна обрядовість. З даної тематики підготовлено наукову статтю «Традиційне житлово-господарське будівництво на Сколівщині у др. пол. XIX — пер. пол. XX ст.». У 2015—2017 рр. дослідниця працює над монографічним дослідженням «Дерево та його алоформи в традиційній обрядовості українців Карпат».

Роман Богданович ГУЗІЙ

Роман Богданович Гузій, 2016 р.

У відділі Карпатознавства працював з 1992 р. до 2000 р. на посаді молодшого наукового співробітника. З 2001 р. працює у відділі етнології сучасності ІН НАН України. У 1993—1997 рр. виконував планову тему «Похоронні звичаї та обряди українців Карпат (XIX—XX ст.)», яку в 2002 р. захистив, як кандидатську дисертацію. Остання стала основою монографії, яка побачила світ у 2007 р. під назвою «З

народної танатології: карпатознавчі розсліди». Наукові зацікавлення: сімейні звичаї та обряди, світоглядні уявлення і вірування українців.

Марія Олексіївна ДЕМЧУК

Марія Олексіївна Демчук, 1994 р.

Мовознавець, діалектолог, кандидат філологічних наук (1986). Впродовж 1993—1995 рр. Марія Олексіївна Демчук працювала над плановою роботою «Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (утворення від християнських особових імен)». У роботі розкрито походження близько 820 назв населених пунктів цього краю, утворених від повних форм християнських особових власних імен і від різних скорочених варіантів цих імен. Наводиться генетична інформація про кожну досліджувану назву населеного пункту, генетична інформація про відповідне ім'я, засвідчене твірною основою того чи іншого населеного пункту. У роботі зроблені ґрунтовні висновки про українську автохтонність населення досліджуваної території. У 1996—2000 рр. М.О. Демчук працювала над темою «Формування та становлення українських прізвищ відантропонічного походження (на матеріалі писемних пам'яток XIV—XVIII ст.)». Впродовж 2006—2010 рр. М.О. Демчук працювала над виконанням планового дослідження «Етимологічний словник українських історичних антропонімів (на матеріалі писемних пам'яток XIV—XVIII ст.)». Вказане дослідження — це по суті перша в українській ономастиці лексикографічна праця писемних пам'яток хронологічно значного періоду XIV—XVIII ст., присвячена тлумаченню різних категорій особових назв.

Ірина Володимирівна ЗАМОСТЯНИК

Навчалася в аспірантурі відділу історичної етнології ІН НАН України з 2004 по 2007 рр. З 1 листопада 2007 р. працює на посаді молодшого наукового співробітника відділу історичної етнології ІН НАН України. Науковими зацікавленнями Ірини Замостяник є проблеми урбаністики, а саме дослідження етнокультурних процесів в міському середовищі Руського воєводства кінця XVI — першої

половини XVII століть. З даної тематики дослідниця підготувала монографію «Етнокультурні процеси у середовищі міської спільноти Руського воєводства наприкінці XVI — в першій половині XVII століття» та захистила дисертацію «Побутова культура львівського міщанства кінця XVI — початку XVII століття» (2015). Ірина Замостяник комплексно досліджує побутову культуру міщанства періоду пізнього середньовіччя та з'ясовує її історичні взаємозв'язки та місцеві особливості. Дослідниця активно співпрацює з польськими науковцями, зокрема з 8 травня до 3 червня 2012 р. перебувала у відрядженні до *Działu Rękopisów Zakładu narodowego im. Ossolińskich* у Вроцлаві, а з 28 лютого до 24 квітня 2013 р. стажувалася на факультеті «*Artes Liberales*» Варшавського університету.

Ірина Володимирівна Замостяник, 2009 р.

Андрій Вікторович ЗЮБРОВСЬКИЙ

Навчався в аспірантурі відділу етнології сучасності Інституту народознавства НАН України з 2008 по 2011 рр. З листопада 2011 по 2017 рр. — молодший науковий співробітник відділу історичної етнології. Наукові зацікавлення Андрія Зюбровського зосереджені на дослідженні семантики, символики та генези народної хлібопекарської звичаєвості, локальної специфіки народного харчування різних історико-етнографічних районів України, питанням теорії та практики організації польових етнографічних експедицій. З даної тематики дослідник підготував наукову статтю «Типологічні, семантико-світоглядні та технологічні особливості прісного печива українців» (2013), кандидатську дисертацію «Народні традиції випікання хліба українців Південно-Західного історико-етнографічного регіону наприкінці XIX — на початку XXI ст.» (2015) та працює над монографією «Хліб у повсякденні сільського населення історико-етнографічної Волині: традиції та інновації». Учений комплексно

Андрій Вікторович Зюбровський, 2015 р.

досліджує особливості виникнення, трансформації та взаємозв'язку технологічної та обрядової складових народного хлібопечення, розглядаючи його як складну систему з інтегрованих технологічної та духовної складових.

Роман Федорович КИРЧІВ

Відомий український літературознавець, фольклорист, етнограф. Доктор філологічних наук (1980), професор (1994). Дійсний член Наукового товариства імені Шевченка (1992). У 1961 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Комедії Івана Франка», а у 1980 р. докторську на тему «Український фольклор у польській літературі епохи романтизму». З 1972 р. працює у МЄХП АН УРСР. У 1975—1980 рр. працював на посаді старшого наукового співробітника сектора Карпатознавства. За цей період брав активну участь у етнографічних експедиціях на Бойківщину та Гуцульщину. Підготував наукову монографію «Етнографічне дослідження Бойківщини» (1978). У 1980 р. перейшов на посаду завідувача відділу етнографії МЄХП АН УРСР. У 1992—2002 рр. — завідувач відділу фольклористики, від 2002 р. — провідний науковий співробітник відділу етнології сучасності ІН НАН України.

Роман Федорович Кирчів, 2011 р.

Тамара Петрівна КИЩУК (†1987)

Закінчила Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва (1949—1955 рр.). З травня 1976 р. по вересень 1984 р. працювала на посаді молодшого наукового співробітника сектора «Карпатики». Займалася темою «Народне житло Закарпаття (інтер'єр XIX — поч. XX ст.)». Опублікувала близько 30 наукових публікацій з проблематики народно житла українців. Авторка підрозділів «Інтер'єр» у комплексних історико-етнографічних мо-

Тамара Петрівна Кищук, 1975 р.

нографіях «Бойківщина» (1983), «Гуцульщина» (1987), «Народна архітектура Українських Карпат XIX — поч. XX ст.» (1987).

Ігор Володимирович КОЖАН

Ігор Володимирович Кожан, 1980 р.

Закінчив Ужгородський державний університет (1971—1979 рр.). Працював на посаді старшого лаборанта (1976—1980) та молодшого наукового співробітника (1980—1986) відділу Карпатознавства. Брав активну участь у створенні наукового апарату до колективного дослідження по темі «Історія культури та побуту населення Карпат». Співавтор підрозділів «Рибальство», «Полювання» історико-етнографічного дослідження «Полісся. Матеріальна культура». З 1986 р. працює в Національному музеї у Львові (нині — імені Андрея Шептицького), з 2005 р. генеральний директор цього музею.

Володимир Михайлович КОНОПКА

Володимир Михайлович Конопка, 2017 р.

Навчався в аспірантурі відділу історичної етнології (2010—2013 рр.), а з 2013 р. молодший науковий співробітник відділу. Наукові зацікавлення: дослідження хліборобських мотивів у календарній обрядовості українців, гендерні студії (зокрема маскулінності). З даної тематики дослідник підготував наукову статтю «Яре та озиме збіжжя у народному календарі українців: агротехнічні основи звичаїв та обрядів» (2014) та захистив кандидатську дисертацію «Хліборобські мотиви в календарній обрядовості українців Південно-Західного історико-етнографічного регіону України» (2015). З 2015 р. дослідник працює над монографією «Чоловік в традиційній культурі українців Поділля: соціальні ролі та стереотипи сприйняття». Автор 30 наукових статей.

Оксана Юліївна КОСМІНА

Оксана Юліївна Косміна, 2010 р.

Закінчила архітектурний факультет Київського державного художнього інституту (1984). Навчалась у аспірантурі відділу етнографії Інституту мистецтвознавства, етнографії та фольклору АН Білоруської РСР (1987). У 1988 р. захистила кандидатську дисертацію «Спільне та регіональне в традиційному житті України та Білорусії». Наукові зацікавлення — матеріальна культура українців (житло, одяг). Працює у відділі історичної етнології Інституту народознавства НАН України на посаді старшого наукового співробітника з листопада 2008 р. Виконані у відділі історичної етнології дослідження О.Ю. Косміної «Історико-етнографічний атлас України. Житло та садиба сер. XIX — сер. XX ст.» та «Одяг українців X—XVIII століть: термінологічний словник» можна віднести до перших ґрунтовних студій, які розкривають характерні риси і локальну специфіку традиційного житла та народного одягу українців. Авторка понад 50 наукових праць.

Корнелій Михайлович КУТЕЛЬМАХ (†2011)

Корнелій Михайлович Кутельмах, 1979 р.

Відомий етнолог, сферою наукових зацікавлень якого була духовна культура українців. У МЄХП АН УРСР працював з грудня 1977 р. на посаді молодшого наукового співробітника. Впродовж 1978—1979 рр. підготував розділи: «Календарно-побутова обрядовість України: традиції і сучасність» до колективної монографії про становлення та розвиток обрядовості в Україні; «Громада та громадський побут» до історико-етнографічного дослідження «Бойківщина»; розпочав роботу над розділом «Календарно-побутова обрядовість Гуцульщини» до колективної монографії «Гуцульщина». Був довголітнім вченим секретарем установи (1980—2002 рр.). З

травня 2002 р. працював на посаді наукового та старшого наукового співробітника відділу історичної етнології. Тематика наукових досліджень вченого охоплювала такі проблеми: календарно-побутова обрядовість українців Полісся та Східних Карпат, зв'язок прадавніх дохристиянських з християнськими віруваннями, аграрні та поминальні мотиви в календарних звичаях та обрядах. Учасник (1993—1998) польових етнографічних експедицій у зону відчуження Чорнобильської АЕС (у 1995—1996 рр. також був співкерівником). Починаючи з 2001 р. організував та здійснив декілька самостійних й колективних експедиційних виїздів на Бойківщину, на основі зібраного матеріалу видавав альманах «Старосамбірщина» (Львів, 2001—2008, вип. 1—4). Автор збірки поезій «Чотири ступені любові» (1998).

Олег Карлович МАЗУР

Працював у відділі історичної етнології на посаді молодшого наукового співробітника в 2001—2014 рр. За час роботи в установі працював над плановими темами «Антропологічні прикмети давніх та сучасних українців Прикарпаття», «Антропологія України у власних іменах, термінах і назвах», «Змії у духовній і матеріальній культурі давніх та сучасних українців», «Соматичні уявлення українців Підгірської частини Галичини та Південної Волині». З метою збору матеріалу для написання планових робіт за індивідуальною програмою здійснив обміри, анкетування та опитування українців Опілля і суміжних етнографічних районів, брав участь у експедиційних роботах Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Інституту археології Львівського Національного університету ім. І. Франка, Національного заповідника «Давній Галич», Державного історико-культурного заповідника у м. Луцьку.

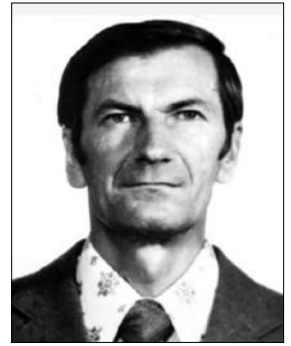

Олег Карлович Мазур, 2008 р.

Мар'ян Данилович МАНДИБУРА (†2005)

У Музеї етнографії та художнього промислу працював з 1964 р. У відділі Карпатознавства займав посади молодшого наукового (1975—1986) та науко-

вого співробітника (1986—1991). У 1981—1985 рр. ним виконані розділи «Свята та обряди пастухів Українських Карпат», «Пастуші та господарські будівлі на полонинах Українських Карпат» до планової колективної монографії «Етнокультурні зв'язки в пастівництві Карпато-Балканського регіону. Підготував розділ «Землеробство» до колективної монографії «Полісся». У 1978 р. вийшла монографія «Полонинське господарство Гуцульщини другої половини ХІХ — 30-х років ХХ ст.».

Мар'ян Данилович Мандибура, 1986 р.

Наталія Юріївна МЕЛЬНИЧУК

У 1974—1979 рр. навчалась на філологічному факультеті Львівського державного університету ім. І. Франка. У 1984 р. почала працювати у ЛВ ІМФЕ на посаді старшого лаборанта. У 1986 р. вступила в заочну аспірантуру ЛВ ІМФЕ, керівником дисертаційної роботи призначений Ю.Г. Гошко, тема — «Народна мораль в побуті українців Карпат дорадянського періоду». У відділі Карпатознавства працювала на посаді молодшого наукового співробітника (1988—1996) та наукового співробітника (1996—1998). У 1995 р. молодший науковий співробітник Наталія Юріївна Мельничук завершила роботу над монографією «Народна мораль у побуті українців Карпат» і розпочала роботу над плановим дослідженням «Традиційне олійництво українців Карпат і Прикарпаття кін. ХІХ — поч. ХХ ст.». У 1996 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Народна мораль українців Карпат ХІХ — початку ХХ століття».

Наталія Юріївна Мельничук, 1988 р.

Уляна Василівна МОВНА

Український етнолог, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, докторант відділу історичної етнології ІН НАН України, член НТШ. В

Уляна Васи́лівна Мовна,
2008 р.

Інституті народознавства пройшла шлях від аспіранта (у 2000 р. захистила кандидатську дисертацію «Традиційно-побутова культура українців Галичини на сторінках львівської преси 1811—1848 рр.») до старшого наукового співробітника. Коло наукових зацікавлень: традиційно-побутова культура українців Галичини першої половини ХІХ ст., народні уявлення, обряди та звичаї українців, зокрема пов'язані з розглядом бджільництва як традиційної світоглядної системи, його місце в контексті української обрядовості, господарська та світоглядна культура українських пасічників, національна виробнича та обрядова пасічницька термінологія, питання історіографії. Авторка понад 120 наукових та науково-популярних розвідок, тематичного блоку «Бджільництво» «Малого енциклопедії українського народознавства» (2007), монографій «Звичаї та обряди українських пасічників Карпат і Прикарпаття» (2006), «Виробнича та духовна спадщина традиційного бджільництва українців Корсунь-Шевченківського і Канівського районів Черкаської області» (2011), «Традиційне бджільництво українців. Словник етнографічних термінів» (2015). Постійний автор часописів «Народознавчі зошити», «Український пасічник». Учасниця численних етнографічних експедицій (Карпати, Прикарпаття, Середня Наддніпрянина, Молдова), національних та міжнародних наукових конференцій, зокрема у Польщі (Слупськ, 2011) та Словаччині (Свидник, 2013). Нині працює над дослідженням семантико-етнологічних аспектів бджільництва в контексті української народної обрядовості.

Віктор Ришардович НЕМЕЦЬ

Навчався в аспірантурі відділу історичної етнології Інституту народознавства НАН України з 2008 по 2011 рр. З грудня 2011 р. по червень 2016 р. — молодший науковий співробітник відділу. Сфера наукових зацікавлень Віктора Немеця — традиційна духовна культура українців, зокрема весільна обрядовість. З цієї проблематики дослідник має 17 публікацій у наукових виданнях, котрі проливають світ-

Віктор Ришардович Не-
мець, 2010 р.

ло на різноманітні аспекти весільного обряду. У 2014—2016 рр. працював над монографією «Традиційне весілля українців Південно-Західного історико-етнографічного регіону: структура та предметно-символічні компоненти». В. Немець у своїх наукових студіях торкається таких фундаментальних елементів, як структура весільного дійства та його предметно-символічні компоненти.

Ольга Володимирівна ОСТАПІК

Ольга Володимирівна Ос-
тапик, 2008 р.

Молодший науковий співробітник відділу Карпатознавства, до 1992 р. працювала над темою «Весняна обрядовість на Україні». З 1993 р. працювала над темою «Народна гігієна українців Карпат ХІХ — поч. ХХ ст.», однак тема не завершена у зв'язку із переходом на посаду архіваріуса ІН НАН України. Співавтор розділів «Сім'я і сімейна обрядовість», «Традиційні знання» історико-етнологічного дослідження «Лемківщина» (І т., 2002).

Тамара Анатоліївна ПАЦАЙ (ПОДОЛЯКА)

Тамара Анатоліївна Па-
цай, 2009 р.

Кандидат історичних наук (2009), старший науковий співробітник (2015), стипендіатка Президента України (2012—2014) та Лауреатка премії Львівської обласної ради для молодих учених (2010), стипендіатка дослідницької програми при факультеті міждисциплінарних досліджень «Artes Liberales» Варшавського університету (Польща, травень — червень 2015 р.). З 2002 р. працює в ІН НАН України, з 2003-го р. у відділі історич-

ло на різноманітні аспекти весільного обряду. У 2014—2016 рр. працював над монографією «Традиційне весілля українців Південно-Західного історико-етнографічного регіону: структура та предметно-символічні компоненти». В. Немець у своїх наукових студіях торкається таких фундаментальних елементів, як структура весільного дійства та його предметно-символічні компоненти.

ло на різноманітні аспекти весільного обряду. У 2014—2016 рр. працював над монографією «Традиційне весілля українців Південно-Західного історико-етнографічного регіону: структура та предметно-символічні компоненти». В. Немець у своїх наукових студіях торкається таких фундаментальних елементів, як структура весільного дійства та його предметно-символічні компоненти.

Молодший науковий співробітник відділу Карпатознавства, до 1992 р. працювала над темою «Весняна обрядовість на Україні». З 1993 р. працювала над темою «Народна гігієна українців Карпат ХІХ — поч. ХХ ст.», однак тема не завершена у зв'язку із переходом на посаду архіваріуса ІН НАН України. Співавтор розділів «Сім'я і сімейна обрядовість», «Традиційні знання» історико-етнологічного дослідження «Лемківщина» (І т., 2002).

Кандидат історичних наук (2009), старший науковий співробітник (2015), стипендіатка Президента України (2012—2014) та Лауреатка премії Львівської обласної ради для молодих учених (2010), стипендіатка дослідницької програми при факультеті міждисциплінарних досліджень «Artes Liberales» Варшавського університету (Польща, травень — червень 2015 р.). З 2002 р. працює в ІН НАН України, з 2003-го р. у відділі історич-

ної етнології, спочатку як аспірантка, з 2006-го р. — як наукова співробітниця (2006 — молодший науковий співробітник, 2010 — науковий співробітник, 2013 — старший науковий співробітник, з жовтня 2017 — учений секретар ІН НАН України). У 2013 р. опубліковане монографічне дослідження «Зенон Кузеля: життя і народознавча діяльність», у якому проаналізована наукова діяльність видатного етнографа, фольклориста, бібліографа, професора Українського вільного університету, Українського наукового інституту в Берліні, голови НТШ у Європі Зенона Кузеля. Планові монографії «Етнографічна наука в Галичині у міжвоєнний період» та нове дослідження «Адам Фішер: наукова біографія та етнографічна спадщина» є першими узагальнюючими працями з історії розвитку етнологічних досліджень на Західній Україні у 20—30-х роках ХХ ст. У дослідницькому фокусі Тамари Пацай — історія української етнології, насамперед аналіз наукової спадщини українських і польських учених у царині вивчення українського етносу у кінці ХІХ — першій половині ХХ ст., діяльність народознавчих товариств та музеїв у Галичині, розвиток етнологічної науки на кафедрах Львівського університету у міжвоєнний період.

Роман Богданович РАДОВИЧ

Роман Богданович Радович, 2009 р.

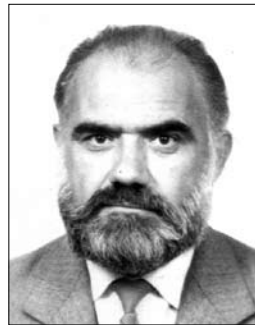
Науковий співробітник відділу історичної етнології. У 2007 р. захистив кандидатську дисертацію на тему: «Традиційне житлово-господарське будівництво українців північно-західної Галичини та південно-західної Волині др. пол. ХІХ —

поч. ХХ ст.» У відділі історичної етнології працює з вересня 2007 р.

Виконував різні за тематикою планові навантаження. Зокрема, підготував статтю «Звичаї, повір'я та обряди, пов'язані із спорудженням житла на території північно-західної Галичини та південного заходу Волині» (2008 р.). У 2009 р. розпочав роботу над монографічним дослідженням «Поліське житло: генеза та розвиток». Роман Радович у співпраці з науковцями Інституту мистецтвознавства, етнографії і фольклору ім. К. Крапиви НАН Білорусі взяв

участь у проекті «Традиційна культура українсько-білоруського пограниччя», у рамках якого працював над темою «Особливості народної архітектури українсько-білоруського пограниччя». Автор монографічного дослідження «Народна архітектура Старосамбірщини ХІХ — першої половини ХХ ст. (житлово-господарський комплекс)» (2015).

Михайло Федорович РОЖКО (†2004)

Михайло Федорович Рожко, 1994 р.

Український вчений, краєзнавець, кастеолог, вивчав Карпатську лінію оборони, шляхи і заселення Українських Карпат, дерев'яне будівництво пам'яток з наскельною забудовою Карпат ІХ—ХІV століть, обстежив також значну кількість печерних пам'яток Поділля, Подністров'я та Криму.

Впродовж 1994—2004 рр. працював на посаді наукового співробітника у відділі Карпатознавства ІН НАН України. У 1995—1999 рр. науковий співробітник Михайло Федорович Рожко виконував планове дослідження «Дерев'яне будівництво наскельних споруд українських Карпат ІХ—ХІV ст.». В 1996 році побачила світ монографія «Тустань — давньоруська наскельна фортеця», яка в 1997 році на ІV Міжнародному книжковому форумі у Львові отримала перше місце в номінації «Україна, краєзнавство, історія». З 1999—2004 рр. працював над темою «Дерев'яне будівництво наскельних споруд Українських Карпат ІХ—ХІV ст.», дослідження побачило світ після смерті автора під назвою «Архітектура та система оборони Українських Карпат у княжу добу» (2016).

Лариса Степанівна САБАН

У 1970—1976 рр. навчалась у Львівській державній консерваторії ім. М.В. Лисенка. З червня 1978 р. працювала в Музеї етнографії та художнього промислу. Впродовж 1981—1992 рр. перебувала на посаді молодшого наукового співробітника відділу Карпатознавства. У 1982—1983 рр. редагувала і готувала до друку роботу Р.П. Герасимчука «Українське народне танцювальне мистецтво», підготувала об'ємну вступну статтю — «Герасим-

Лариса Степанівна Сабан, 1984 р.

чуку Р.П. — дослідник народного танцю Західної України». У 1984—1986 рр. працювала над індивідуальним монографічним дослідженням на тему «Народна танцювальна музика українців Карпат і Прикарпаття у її типових формах і історичній еволюції». До колективної монографії «Гуцульщина» написала розділ «Гуцульські народні танці».

Ярина Богданівна САМОТІС

Ярина Богданівна Самотіс, 2014 р.

Упродовж 2011—2014 рр. навчалась в аспірантурі, а в 2014—2016 рр. працювала на посаді молодшого наукового співробітника відділу історичної етнології. Ярина Самотіс працювала над темою «Формування весняної обрядовості українців: умови становлення, трансформація, локальні особливості».

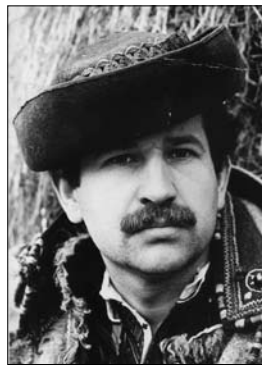
Сергій Петрович СЕГЕДА

Сергій Петрович Сегеда, 2012 р.

Відомий український антрополог та етнолог, доктор історичних наук (2002), професор (2006). Докторську дисертацію захистив на тему «Антропологічний склад українського народу: етногенетичний аспект» (доктор історичних наук за двома спеціальностями: «етнологія» й «антропологія»). З липня 2012 р. працює провідним науковим співробітником відділу історичної етнології ІН НАН України. Впродовж 2012—2017 рр. працює над темою «Історична антропологія України». За цей період видав три монографії: «У пошуках предків. Антропологія та етнічна історія України» (2012), «Український пантеон» (2013), «Hetmańskie mogiły na Ukrainie» (2015).

Василь Пилипович СИВАК

Василь Пилипович Сивак, 1990 р.

Навчався у Львівському державному інституті прикладного та декоративного мистецтва (1979—1983). У 1991 р. закінчив аспірантуру у ІМФЕ ім. М.Т.Рильського АН України. Працював над темою «Інтер'єр народного житла українців Карпат», автор більше 50 наукових публікацій. Співавтор колективних історико-етнографічних досліджень «Лемківщина у 2 т.» (1999), «Полісся України. Т. 3» (2003). У 2017 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Облаштування інтер'єру народного житла Українських Карпат кінця ХІХ — першої половини ХХ ст.».

Євгенія Іванівна СЯВАВКО

Євгенія Іванівна Сявавко, 2008 р.

Навчалась на філологічному факультеті Львівського державного університету імені Івана Франка (1956—1961). У 1967—1970 рр. навчалась в аспірантурі при кафедрі педагогіки і психології Львівського державного університету ім. І. Франка. У квітні 1971 р. пройшла за конкурсом на посаду молодшого наукового співробітника МЕХП АН УРСР. В 1974 р. видала монографію «Українська етнопедagogіка в її історичному розвитку», а в 1975 р. захистила дисертацію «Українська народна педагогіка в її історичному розвитку» та здобула науковий ступінь кандидата педагогічних наук. З 1976 р. Є.І. Сявавко затверджена на посаді старшого наукового співробітника сектора «Карпатика» МЕХП АН УРСР. У грудні 1983 р. звільнилась. Євгенія Сявавко повернулась в ІН НАН України у 2002 р. і працювала на посаді старшого наукового співробітника відділу історичної етнології до 2011 р.

Ярослав Миколайович ТАРАС

Завідувач відділу етнології сучасності ІН НАН України, професор (2012), доктор історичних наук (2011),

кандидат архітектури (1980). Наукові зацікавлення: етнологія, народна і сакральна архітектура, етнекологія. У 1992—1999 рр. працював на посаді спочатку наукового, а пізніше старшого наукового співробітника відділу Карпатознавства ІН НАН України. У 1993—1997 рр. виконував планову тему «Сакральна дерев'яна архітектура українських Карпат». У 1994—2003 рр. учасник (у 1999 р. керівник) комплексних історично-етнографічних експедицій в радіактивно забруднені зони українського Полісся.

Ярослав Миколайович Тарас, 2015 р.

Тетяна Мар'янівна ФАЙНИК

Старший науковий співробітник відділу етнології сучасності ІН НАН України, кандидат історичних наук (2000). Наукові зацікавлення: народна архітектура українців, зокрема, культурно-духовний аспект, звичаї та обряди, народна будівельна термінологія, технологія будівництва народного житла українців. У 1992—1999 рр. працювала на посаді молодшого наукового співробітника відділу Карпатознавства. У 1993—1997 рр. Т.М. Файник виконувала планову тему «Народні традиції дерев'яного житлового будівництва в Українських Карпатах другої половини ХІХ — початку ХХ ст.», яку захистила як кандидатську у 2000 р. Авторка монографій «Житло та довкілля: будівельні традиції українських Карпат», «Народна будівельна термінологія українців Карпат і Прикарпаття. Етнологічний словник».

Тетяна Мар'янівна Файник, 2006 р.

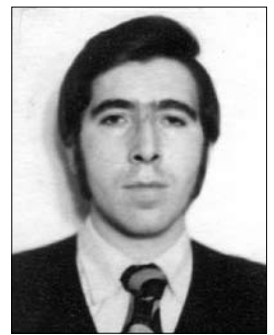
Павло Михайлович ФЕДАКА

Аспірант сектора Карпатознавства у 1976—1979 рр. У 1984 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю «Етнографія» на тему «Селянські будівлі українців Закарпаття ХІХ — початку ХХ ст.» (науковий керівник Ю.Г. Гошко). Впродовж багатьох

років спільно з колективом відділу Карпатознавства брав участь у виконанні міжнародного проекту МКККБ з підготовки синтези «Народна архітектура Карпат і Балкан». Є співавтором наукових видань, які вийшли в рамках реалізації проекту: «Народна архітектура Українських Карпат ХV—ХХ століть» (1987), «Гуцульщина: історико-етнографічне дослідження» (1987), «Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат» (т. II, 2006), «Житло в Карпатах і прилеглих областях балканських» (Острава, 2010).

Роман Йосипович ФЕДИНА

Навчався на історичному факультеті Львівського державного університету ім. І. Франка (1965—1969 рр.). У МЕХП АН УРСР працював з 1974 р. на посаді завідуючого сектором експозиційно-масової роботи. З 1 квітня 1983 р. переведений на посаду молодшого наукового співробітника відділу Карпатознавства, де пропрацював два роки. Планова наукова тема дослідника — «Побут лісорубів Українських Карпат». Р. Федина підготував розділи: «Розвиток лісової промисловості в Карпатах в другій половині ХІХ — першій половині ХХ ст.», «Соціально-економічне становище гірського селянства і формування контингенту лісорубів», «Виробниче життя лісорубів в дорадянський період», «Громадський побут лісорубів», «Докорінні зміни в побуті лісорубів Українських Карпат за роки радянської влади».

Роман Йосипович Федина, 1974 р.

Галина Василівна ФИЛИПЧУК (СОЛОВІЙ)

Навчалася на історичному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка (2007—2012). У 2012—2015 рр. навчалась в аспірантурі відділу історичної етнології ІН НАН України, науковий керівник — С.П. Павлюк. Кандидатську дисертацію на тему «Культові пам'ятки

Галина Василівна Філіпчук, 2013 р.

VIII—XII ст. в духовній культурі населення українського Прикарпаття» захистила 8 вересня 2015 р. З листопада 2015 р. працює на посаді молодшого наукового співробітника відділу історичної етнології.

Михайло Лукич ХУДАШ (†2011)

Михайло Лукич Худаш, 1986 р.

Відомий мовознавець, етнограф, доктор філологічних наук (1980). В ІН НАН України займався розробкою питань і проблематики антропонімії. Найважливіші монографічні праці дослідника: «Походження українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів (відантропонімії утворення)» (1991, у співавторстві з М.О. Демчук), «Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (утворення від слов'янських автохтонних відкомпонітних скорочених особових власних імен)» (1995), «Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (утворення від відапелятивних антропонімів)» (2004). Вершиною наукової творчості вченого в галузі етнолінгвістики, діалектології є монографія «Походження імен та релігійно-міфологічні функції давньоруських язичницьких божеств» (2012), яка побачила світ уже після смерті автора.

Наталія Андріївна ШЛЯХТОВСЬКА

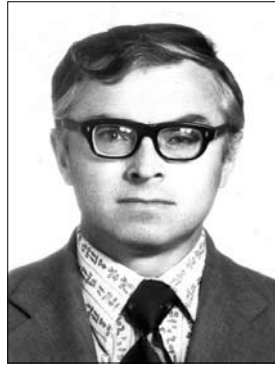
Наталія Андріївна Шляхтовська, 1987 р.

Закінчила історичний факультет Львівського державного університету ім. І. Франка (1982—1987). Навчалася в аспірантурі ЛВ ІМФЕ (1987—1990), затверджена тема кандидатської дисертації «Лемки — переселенці з Польщі в УРСР (етнокультурні процеси)», науковий керівник д. і. н. Ю.Г. Гошко. Після завершення аспірантури працювала у відділі Карпатознавства на посаді молодшого наукового співробітника (1990—1996 рр.). Впродовж 1993—1996 рр. молодший науковий співробітник Наталія Андріївна Шляхтовська працюва-

ла над темою «Народні ігри та розваги українців Карпат (кін. XIX — поч. XX ст.)». Тема не виконана у зв'язку із звільненням автора за власним бажанням.

Андрій Степанович ШЛЯХОВСЬКИЙ

У Львівському відділенні ІМФЕ працював у відділі

Андрій Степанович Шляховський, 1983 р.

Карпатознавства на посаді молодшого наукового співробітника (1983—1986 рр.). За 1984—1985 рр. підготував для колективної монографії «Полісся» розділи: «Географічні умови Полісся», «Шляхи сполучення і транспортні засоби», «Населення», «Етнічна історія Полісся». Підготував тематичну статтю «Лемки на території УРСР». З 1986 р. працював на посаді доцента Львівського державного університету ім. І. Франка.

Олексій Іванович ЮРИСТОВСЬКИЙ

Олексій Іванович Юристовський, 1979 р.

Закінчив історичний факультет Львівського державного університету ім. І. Франка (1963—1967 рр.). Кандидатську дисертацію на тему «Селянське питання в політиці і діяльності КПЗУ (1929—1938 рр.)» захистив у 1975 р. Автор 20 наукових публікацій. Працював в МХП АН УРСР з листопада 1979 р. на посаді молодшого наукового співробітника відділу «Карпатика». Розробляв планову тему «Історіографія етнографічного вивчення Лемківщини». Звільнився за власним бажанням на початку 1982 р.

Бібліографія основних наукових видань співробітників відділу історичної етнології (Карпатознавства) за 1975—2017 роки:

Авторські монографії

1. Волицька І. Театральна юність Леся Курбаса (проблема формування творчої особистості) / І. Волицька. — Львів : ІН НАН України, 1995. — 152 с.

2. Волицька І.В. Театральні елементи в традиційній обрядовості українців Карпат кінця ХІХ — поч. ХХ ст. / І.В. Волицька. — Київ : Наукова думка, 1992. — 138 с.
3. Гладкий М. І. Традиційне скотарство Середнього Полісся другої половини ХІХ — першої третини ХХ ст. Історико-етнологічне дослідження. Монографія / М. І. Гладкий. — Дрогобич : Вимір, 2007. — 198 с.
4. Глушко М. Шляхи сполучення і транспортні засоби в Українських Карпатах другої половини ХІХ — поч. ХХ ст. / Михайло Глушко. — Київ : Наукова думка, 1993. — 226 с.
5. Глушко М. Генезис тваринного запрягу в Україні (культурно-історична проблема) / Михайло Глушко. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2003. — 448 с.
6. Гонтар Т.О. Народне харчування українців Карпат / Т.О. Гонтар. — Київ : Наукова думка, 1979. — 138 с.
7. Горинь Г. Громадський побут сільського населення Українських Карпат (ХІХ — 30-ті роки ХХ ст.) / Г. Горинь. — Київ : Наукова думка, 1993. — 199 с.
8. Горинь Г. Народні шкіряні вироби українців. Витоки, становлення і розвиток традицій / Ганна Горинь ; упоряд. О. Сапеляк, О. Никорак. — Львів : ІН НАН України, 2016. — 255 с.
9. Горинь Г.І. Шкіряні промисли західних областей України (друга половина ХІХ — початок ХХ століття) / Г.І. Горинь. — Київ : Наукова думка, 1986. — 93 с.
10. Гошко Ю. Звичаєве право населення Українських Карпат та Прикарпаття ХІV—ХІХ ст. / Юрій Гошко. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 1999. — 336 с.
11. Гошко Ю.Г. Населення Українських Карпат ХV—ХVІІІ ст. Заселення, міграції, побут / Ю.Г. Гошко. — Київ : Наукова думка, 1976. — 205 с.
12. Гошко Ю.Г. Промисли й торгівля в Українських Карпатах ХV—ХІХ ст. / Ю.Г. Гошко. — Київ : Наукова думка, 1991. — 256 с.
13. Демчук М.О. Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців ХІV—ХVІІ ст. / М.О. Демчук. — Київ : Наукова думка, 1988. — 172 с.
14. Кирчів Р.Ф. Етнографічне дослідження Бойківщини / Р.Ф. Кирчів. — Київ : Наукова думка, 1978. — 174 с.
15. Колядки і щедрівки / Упоряд., вступна стаття, примітки М.С. Глушка. — Київ : Музична Україна, 1991. — 239 с.
16. Косміна О. Традиційне вбрання українців / О. Косміна. — Київ : Балтія-Друк, 2008. — Т. 1: Лісостеп. Степ. — 152 с.
17. Косміна О. Традиційне вбрання українців / О. Косміна. — Київ : Балтія-Друк, 2011. — Т. 2: Полісся; Карпати. — 160 с.
18. Мандибура М.Д. Полонинське господарство Гуцульщини другої половини ХІХ — 30-х років ХХ ст.: Історико-етнографічний нарис / М.Д. Мандибура. — Київ : Наукова думка, 1978. — 192 с.
19. Мовна У. Виробнича та духовна спадщина традиційного бджільництва українців Корсунь-Шевченківського та Канівського районів Черкаської обл. / Уляна Мовна. — Львів, 2011. — 84 с.
20. Мовна У. Звичаї та обряди українських пасічників Карпат і Прикарпаття (друга половина ХІХ — початок ХХ ст.) / Уляна Мовна. — Львів : Інститут народознавства НАНУ, 2006. — 208 с.
21. Мовна У. Традиційне бджільництво українців. Словник етнографічних термінів / Уляна Мовна. — Львів : ІН НАН України, 2015. — 360 с.
22. Павлюк С. Етногенез українців : спроба теоретичної конструкції / Степан Павлюк. — Львів : ІН НАН України, 2006. — 247 с.
23. Павлюк С. Походження українського народу у контексті традиційної культури. Лекції спецкурсу з етнополітології / Степан Павлюк. — Львів, 2006. — 84 с.
24. Павлюк С. Словник основних понять і термінів з теорії етнології / Степан Павлюк. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 2008. — 256 с.
25. Павлюк С.П. Народна агротехніка українців Карпат другої половини ХІХ — початку ХХ ст. (історико-етнографічне дослідження) / С.П. Павлюк. — Київ : Наукова думка, 1986. — 172 с.
26. Павлюк С.П. Традиційне хліборобство України: агротехнічний аспект / С.П. Павлюк. — Київ : Наукова думка, 1991. — 224 с.
27. Пацай Т. Зенон Кузеля: Життя і народознавча діяльність / Тамара Пацай. — Львів : Бона, 2013. — 251 с.
28. Радович Р. Народна архітектура Старосамбірщини ХІХ — першої половини ХХ ст. (житлово-господарський комплекс) / Роман Радович. — Київ : Видавець Олег Філюк, 2015. — 352 с.
29. Рожко М. Архітектура та система оборони Українських Карпат у княжу добу / Михайло Рожко. — Львів : БАК, 2016. — 232 с.
30. Рожко М.Ф. Тустань — давньоруська наскельна фортеця / М.Ф. Рожко. — Київ : Наукова думка, 1996. — 240 с.
31. Сегеда С. Пантеон України / Сергій Сегеда. — Київ : Києво-Могилянська академія, 2016. —

- Кн. 1: Місця поховань визначних діячів української історії та культури. — 482 с.
32. *Segeda S.* Український пантеон / Сергій Сегеда. — Київ : Балтія-Друк, 2013. — 184 с.
 33. *Segeda S.* У пошуках предків. Антропологія та етнічна історія України / С. Сегеда. — Київ : Наш час, 2012. — 462 с.
 34. *Сілецький Р.* Сільське поселення та садиба в Українських Карпатах ХІХ — початку ХХ ст. / Роман Сілецький. — Київ : Наукова думка, 1994. — 140 с.
 35. *Худаш М.* Походження імен та релігійно-міфологічні функції давньоруських і спільнослов'янських язичницьких божеств / Михайло Худаш. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 2012. — 1061 с.
 36. *Худаш М.Л.* Походження українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів (відантропонімі утворення) / М.Л. Худаш, М.О. Демчук. — Київ, 1991. — 267 с.
 37. *Худаш М.Л.* Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів: утворення від слов'янських автохтонних відкомполітичних скорочених особових власних імен / М.Л. Худаш. — Київ : Наукова думка, 1995. — 362 с.
 38. *Segeda S.* Hetmańskie mogiły na Ukrainie / Sergij Segeda. — Szczecin : Minerwa, 2015. — 447 s.

Колективні дослідження⁵

1. Бойківщина: історико-етнографічне дослідження. — Київ : Наукова думка, 1983. — 304 с. — (Т. Гонтар, Г. Горинь, Ю. Гошко, Р. Кирчів, Т. Кіщук, К. Кутельмах, М. Мандибур, С. Павлюк, Є. Сявак, Р. Федина, М. Худаш).
2. Гуцульщина: історико-етнографічне дослідження. — Київ : Наукова думка, 1987. — 471 с. — (М. Глушко, Т. Гонтар, Г. Горинь, Ю. Гошко, Р. Кирчів, Т. Кіщук, К. Кутельмах, М. Мандибур, С. Павлюк, Л. Сабан, Є. Сявак, П. Федака, Р. Федина, М. Худаш).
3. Древліани: Збірник статей і матеріалів з історії та культури Поліського краю. — Львів : ІН НАН України, 1996. — Вип. 1. — 423 с. — (М. Глушко, К. Кутельмах, С. Павлюк).
4. Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 1999. — Т. І: Археологія та антропологія. — 606 с. — (С. Павлюк, М. Рожко, В. Сивак).
5. Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 2006. — Т. ІІ: Етнологія та мистецтвознавство. — 812 с. — (В. Галайчук, М. Глушко, Т. Гонтар, Г. Горинь, К. Кутельмах, С. Павлюк, Р. Сілецький, Є. Сявак).
6. Етнографія України: навчальний посібник / за ред. проф. С.А. Макаруча; вид. 2-ге. — Львів : Світ, 2004. — 520 с. — (М. Глушко, Ю. Гошко, Р. Кирчів, О. Мазур, Р. Сілецький).
7. Записки Наукового товариства ім. Т. Шевченка. — Львів, 1992. — Т. ССХХІІІ: Праці секції етнографії та фольклористики. — 456 с. — (М. Глушко, Р. Радович).
8. Записки Наукового товариства імені Шевченка. — Львів, 1995. — Т. ССХХХ: Праці Секції етнографії та фольклористики. — 592 с. (М. Глушко, С. Павлюк, Р. Радович, Р. Сілецький).
9. Записки Наукового товариства імені Шевченка. — Львів, 2001. — Т. ССХХІІ: Праці секції етнографії та фольклористики. — 731 с. — (М. Глушко, К. Кутельмах, У. Мовна, Р. Радович, Р. Сілецький).
10. Записки Наукового товариства імені Шевченка. — Львів, 2010. — Т. ССХХІХ: Праці секції етнографії та фольклористики. — 815 с. — (У. Мовна, Т. Подоляка, Р. Радович).
11. *Зубрицький М.* Зібрані твори і матеріали у трьох томах. — Львів : Літопис, 2016. — Т. 2: Матеріали до біографії. — 613 с. — (Т. Гоцицька).
12. Лемківщина: історико-етнографічне дослідження: в 2-х т. — Львів : ІН НАН України, 1999. — Т. 1: Матеріальна культура. — 360 с. — (М. Глушко, Т. Гонтар, Г. Горинь, Ю. Гошко, М. Демчук, С. Павлюк, С. Сегеда, Р. Сілецький, В. Сивак).
13. Лемківщина: історико-етнографічне дослідження: в 2-х т. — Львів : ІН НАН України, 2002. — Т. 2: Духовна культура. — 420 с. — (Ю. Гошко, Р. Гузій, О. Остапик, С. Павлюк, Р. Сілецький).
14. Мала енциклопедія українського народознавства / за ред. С. Павлюка. — Львів : ІН НАН України, 2007. — 832 с. — (В. Галайчук, М. Демчук, К. Кутельмах, О. Мазур, У. Мовна, С. Павлюк, В. Сивак, Є. Сявак).
15. Народна архітектура українців Карпат ХV — поч. ХХ ст. — Київ : Наукова думка, 1987. — 270 с. — (Ю. Гошко, Т. Кіщук, П. Федака).
16. Народна культура українців: життєвий цикл людини: історико-етнологічне дослідження: у 5-ти томах. — Київ : Дуліби, 2010. — Т. 2: Молодь. Молодість. Молодіжна субкультура. — 568 с. — (О. Косміна).
17. Народна культура українців: життєвий цикл людини: історико-етнологічне дослідження: у 5-ти томах. — Київ : Дуліби, 2012. — Т. 3. Зрілість: жіноцтво, жіноча субкультура. — 480 с. — (О. Косміна).

⁵ В дужках вказані тільки науковці відділу, розділи (статті) яких присутні у вказаних виданнях.

18. Народна культура українців: життєвий цикл людини: історико-етнологічне дослідження : у 5-ти томах. — Київ : Дуліби, 2013. — Т. 4: Зрілість. Чоловіки. Чоловіча субкультура. — 583 с. — (О. Косміна).
19. Общественный, семейный быт и духовная культура населения Полесья. — Минск : Наука и техника, 1987. — 376 с. — (Ю. Гошко, Р. Кирчів, Є. Сявавко).
20. Пліснеські старожитності. Збірник наукових праць Адміністрації історико-культурного заповідника «Давній Пліснеськ» на пошану Михайла Андрійовича Филипчука. — Львів : Растр-7, 2016. — 300 с. — (В. Конопка, Г. Филипчук).
21. Поділля: історико-етнографічне дослідження. — Київ : Доля, 1994. — 504 с. — (М. Глушко, Г. Горинь, М. Мандибура, С. Павлюк, С. Сегеда).
22. Поле: збірник наукових праць з історії, теорії та методології польових досліджень. — Київ : Дуліби, 2014. — Т. 1: Вступ до спеціальності. — 320 с. — (А. Зюбровський).
23. Полесьє. Матеріальна культура. — Київ : Наукова думка, 1988. — 448 с. — (Т. Гонтар, Г. Горинь, І. Кожан, М. Мандибура, Р. Федина, А. Шляхтовський).
24. Полісся України: матеріали історико-етнографічного дослідження. — Львів : ІН НАН України, 1997. — Вип. 1: Київське Полісся, 1994. — 360 с. — (В. Галайчук, М. Гладкий, М. Глушко, К. Кутельмах, С. Павлюк, Р. Радович, Р. Сілецький).
25. Полісся України: матеріали історико-етнографічного дослідження. — Львів : ІН НАН України, 1999. — Вип. 2: Овруччина. 1995. — 376 с. — (В. Галайчук, М. Гладкий, М. Глушко, К. Кутельмах, С. Павлюк, Р. Радович, С. Сегеда, Р. Сілецький).
26. Полісся України: матеріали історико-етнографічного дослідження. — Львів : ІН НАН України, 2003. — Вип. 3: У межиріччі Ужа і Тетерева. 1996. — 340 с. — (В. Галайчук, М. Гладкий, М. Глушко, С. Павлюк, Р. Радович, С. Сегеда, Р. Сілецький, В. Сивак).
27. Сколівщина: наукове видання. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 1996. — 726 с. — (Р. Кирчів, С. Павлюк, М. Рожко, Р. Сілецький, М. Худаш).
28. Украинские Карпаты: Культура. — Киев : Наукова думка, 1989. — 200 с. — (М. Глушко, Г. Горинь, Ю. Гошко, Т. Кищук, К. Кутельмах, М. Мандибура, С. Павлюк, Л. Сабан, М. Худаш).
29. Українська культура: з нових досліджень. Збірник наукових статей на пошану Степана Петровича Павлюка з нагоди його 60-ліття. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 2007. — (М. Демчук, К. Кутельмах, О. Мазур, С. Павлюк, Р. Радович, М. Худаш).
30. Українське народознавство: Навчальний посібник / за ред. С.П. Павлюка. — Львів : Фенікс, 1994. — 608 с. — (М. Глушко, Т. Гонтар, Г. Горинь, К. Кутельмах, С. Павлюк, Р. Сілецький, Є. Сявавко).
31. Фортеця: збірник заповідника «Тустань»: на пошану Михайла Рожка. — Львів : Камула, 2009. — Кн. 1. — 720 с. — (І. Бойко, Т. Гоцицька, М. Глушко, О. Мазур, Р. Радович, М. Рожко).
32. Фортеця: збірник заповідника «Тустань». — Львів : Колір ПРО, 2012. — Вип. II. — 640 с. — (Т. Гоцицька, В. Конопка, Р. Радович).
33. Холмщина і Підляшшя: історико-етнографічне дослідження. — Київ : Родовід, 1997. — 383 с. — (Р. Радович).
34. Emocje w życiu mieszkańców miast na przestrzeni dziejów: zbiór studiów / pod red. A. Buczyły, J. Możdżeń, A. Mutrynowskiej. — Toruń, 2015. — 215 s. — (I. Zamostianyk).
35. Rodzina: powołanie — zadania — zagrożenia / pod red. J. Zimnego. — Stalowa Wola, 2014. — 1313 s. — (I. Zamostianyk).
1. Архів Інституту народознавства НАН України (далі — Архів ІН НАНУ). — Ф. 1. — Оп. 1. — Од. зб. 480: Протоколи засідань співробітників сектора «Карпати-ка» за 1976 р. — 17 арк.
2. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 1. — Од. зб. 481: Звіт про роботу сектора «Карпати-ка» за 1976 р. — 8 арк.
3. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 1. — Од. зб. 543: Звіт про науково-дослідну роботу сектора «Карпати-ка» за 1978 р. — 4 арк.
4. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 1. — Од. зб. 1002: Звіт про науково-дослідну роботу відділу Карпатознавства за 1990 р. — 3 арк.
5. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 1. — Од. зб. 1003: Протоколи засідань співробітників відділу Карпатознавства за 1990 р. — 38 арк.
6. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 1. — Од. зб. 1005: Індивідуальні плани-звіти співробітників відділу Карпатознавства за 1990 р. — 14 арк.
7. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 2. — Од. зб. 257: «Бойки. Історико-етнографічна монографія». — 704 арк.
8. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 3. — Од. зб. 105: Особові справи працівників музею, які звільнені у 1981 р. — 190 арк.
9. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 3. — Од. зб. 119: Особові справи працівників, які звільнені з роботи у 1984 р. — 107 арк.

10. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 3. — Од. зб. 130: Особова справа к. і. н. Шляхтовського А.С. — 23 арк.
11. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 3. — Од. зб. 157: Особова справа к. і. н. Гонтар Т.О. — 67 арк.
12. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 3. — Од. зб. 165: Особова справ Мандибури М.Д. — 38 арк.
13. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 3. — Од. зб. 173: Особові справи працівників, які звільнилися з роботи у 1992 р. — 60 арк.
14. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 3. — Од. зб. 205: Особові справи працівників, які звільнені з роботи у 1996 р. — 28 арк.
15. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 3. — Од. зб. 218: Особова справа к. і. н. Сілецького Р.Б. — 12 арк.
16. Архів ІН НАНУ. — Ф. 1. — Оп. 3. — Од. зб. 231: Особова справа к. і. н. Мельничук Н.Ю. — 31 арк.
17. Бойківщина: історико-етнографічне дослідження. — Київ: Наукова думка, 1983. — 304 с.
18. *Кутельмах К.М.* (Львівське відділення Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т. Рильського АН УРСР у 1984 р.) / К.М. Кутельмах // Народна творчість та етнографія. — 1985. — № 2. — С. 90—92.
19. *Никорак О.* Світлій пам'яті вченого-етнолога сучасності Ганни Горинь / Олена Никорак // Народна творчість та етнографія. — 2007. — № 3. — С. 112—115.
20. *Павлюк С.* Інститут народознавства Національної академії наук України / Степан Павлюк // Народна творчість та етнографія. — 1996. — № 1. — С. 40—44.
21. Роман Кирчів (до 80-річчя від дня народження): Бібліографічний покажчик / уклад. В. Яблонська. — Львів, 2010. — 214 с.
22. Степан Павлюк: Бібліографічний покажчик / уклад. В. Яблонська. — Львів, 2007. — 208 с.

Volodymyr Konopka

DEPARTMENT OF HISTORICAL ETHNOLOGY
OF THE INSTITUTE OF ETHNOLOGY
OF NAS OF UKRAINE

Scientific activity and reveals achievements of the department of historical ethnology of the Institute of ethnology of NAS of Ukraine (in the period from 1975—2001 — the department of Carpathian studies) for the period of 42 years are analyzed in the article. The work of the scientists in the scientific-research, research and development spheres is highlighted; the problems of scientific researches of the department employees are outlined. The bibliography of the main scientific publications of the department for 1975—2017 years (author's and collective monographs) is presented.

Keywords: ethnology, sector «Carpaty», department of Carpathian studies, department of historical ethnology, Institute of ethnology.

Володымыр Конопка

ОТДЕЛ ИСТОРИЧЕСКОЙ ЭТНОЛОГИИ
ИНСТИТУТА НАРОДОВЕДЕНИЯ
НАН УКРАИНЫ

В статье проанализирована деятельность и достижения отдела исторической этнологии Института народоведения НАН Украины (в 1975—2001 гг. — отдел Карпатоведения) за период 42-летней научной деятельности. Акцентировано на достижениях ученых в научно-поисковой, научно-исследовательской сферах. Освещена проблематика научных исследований сотрудников отдела. Представленная библиография основных научных изданий отдела с 1975 по 2017 год (авторские и коллективные монографии).

Ключевые слова: этнология, сектор «Карпатика», отдел Карпатоведения, отдел исторической этнологии, Институт народоведения.